

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 sierpnia 2021r.

Sąd Okręgowy w Rybniku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodnicząca: sędzia del. Izabella Świerczek

Protokolant: Monika Brachmańska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 sierpnia 2021r. w R.

sprawy z powództwa Skarbu Państwa - Naczelnika Urzędu Skarbowego w W.

przeciwko Ł. K., D. K., J. K. – reprezentowanemu przez przedstawicielkę ustawową W. K., A. K., W. K.,

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

1) uznaje za bezskuteczne w stosunku do powoda Skarbu Państwa – Naczelnika Urzędu Skarbowego w W.:

a) umowę z dnia 16 czerwca 2016 roku o częściowym podziale majątku wspólnego, zawartej w formie aktu notarialnego, Repertorium A nr (...) w Kancelarii Notarialnej w J. przed notariuszem D. M., na podstawie której W. K. i A. K. dokonali częściowego podziału majątku wspólnego, powstałego na skutek zawarcia przez nich związku małżeńskiego w dniu 15 lutego 1992 roku, w zakresie, w jakim przenieśli własność zabudowanej nieruchomości położonej przy ulicy (...) w S., stanowiącej działkę numer (...), o powierzchni 0,0600 ha zabudowanej budynkiem mieszkalnym jednorodzinny, dwukondygnacyjnym, częściowo podpiwniczonym, krytym papą, o powierzchni użytkowej 202 m² oraz budynkiem gospodarczym o powierzchni użytkowej 80 m², dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w W. Ś. (1) prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), na rzecz W. K., a W. K. na powyższe wyraziła zgodę i tą nieruchomość nabyła,

b) umowę darowizny z dnia 21 czerwca 2016 roku, zawartą w formie aktu notarialnego, Repertorium (...)w Kancelarii Notarialnej w J. przed notariuszem D. M., na podstawie której W. K. darowała swojemu synowi Ł. K. zabudowaną nieruchomość położoną przy ulicy (...) w S., stanowiącą działkę numer (...), o powierzchni 0,0600 ha zabudowaną budynkiem mieszkalnym jednorodzinny, dwukondygnacyjnym, częściowo podpiwniczonym, krytym papą, o powierzchni użytkowej 202 m² oraz budynkiem gospodarczym o powierzchni użytkowej 80 m², dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w W. Ś. (1) prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) a Ł. K. ustanowił na rzecz swojej matki W. K. dożywotnią i nieodpłatną służebność mieszkania oraz taką samą służebność na rzecz swoich braci D. K. i J. K.,

c) czynność prawną z dnia 15 września 2016 roku, zawartą w formie aktu notarialnego, Repertorium A nr (...) w Kancelarii Notarialnej w J. przed notariuszem D. M., na podstawie której Ł. K. ustanowił na rzecz swego ojca A. K. dożywotnią i nieodpłatną służebność mieszkania, polegającą na prawie do wyłącznego korzystania z pokoju mieszczącego się na parterze od strony północnowschodniej budynku mieszkalnego, wzniesionego na nieruchomości, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), z prawem do współkorzystania z kuchni, łazienki i innych pomieszczeń oraz urządzeń mieszczących się na parterze tego budynku, a służących do wspólnego użytku mieszkańców tego budynku oraz z prawem do swobodnego poruszania i korzystania z całej nieruchomości gruntowej, na której budynek ten jest wzniesiony,

w zakresie służącym zaspokojeniu wierzytelności pieniężnych powoda wraz z należnymi odsetkami za zwłokę z tytułu podatku od towarów i usług:

- stwierdzonej tytułem wykonawczym z dnia 7 marca 2017 r. wynikającej z decyzji Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w K. z dnia 28 września 2016 roku, znak (...),

- stwierdzonymi tytułami wykonawczymi z dnia 6 czerwca 2017 r. wynikającymi z decyzji Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w K. z dnia 28 września 2016 roku, znak (...);

2) zasądza od pozwanych Ł. K., D. K., J. K., A. K., W. K. solidarnie na rzecz powoda Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 10 800 zł (dziesięć tysięcy osiemset złotych) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia prawomocności wyroku tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

3) nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Rybniku od pozwanych:

- Ł. K. kwotę 15 000 zł (piętnaście tysięcy złotych),

- D. K. kwotę 6 000 zł (sześć tysięcy złotych),

- J. K. kwotę 6 000 zł (sześć tysięcy złotych),

- A. K. kwotę 6 000 zł (sześć tysięcy złotych),

- W. K., kwotę 6 000 zł (sześć tysięcy złotych)

tytułem kosztów sądowych.

sędzia del. Izabella Świerczek

Sygn. akt I C 872/20

UZASADNIENIE

Powód Skarb Państwa reprezentowany przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w W., zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej złożył pozew domagając się uznania za bezskuteczną w stosunku do niego:

- czynności prawnej z 16 czerwca 2016 r. w postaci umowy o częściowym podziale majątku wspólnego, zawartej w formie aktu notarialnego, Repertorium A nr 4794/2016 przed notariuszem D. M. w Kancelarii Notarialnej w J., na podstawie której W. K. i A. K. dokonali częściowego podziału majątku wspólnego powstałego na skutek zawarcia przez nich związku małżeńskiego w dniu 15 lutego 1992 r., w zakresie, w jakim przenieśli własność zabudowanej nieruchomości położonej przy ul. (...) w S., stanowiącej działkę gruntu numer (...), o powierzchni 0,0600 ha zabudowanej budynkiem mieszkalnym jednorodzinny, dwukondygnacyjnym, częściowo podpiwniczonym, krytym papą, o powierzchni użytkowej 202 m² oraz budynkiem gospodarczym o powierzchni użytkowej 80 m², dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w W. Ś. (1) prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), na rzecz W. K., a W. K. na powyższe wyraziła zgodę i tą nieruchomość nabyła,
- czynności prawnej w postaci umowy darowizny z 21 czerwca 2016 r., zawartej w formie aktu notarialnego, Repertorium (...) przed notariuszem D. M. w Kancelarii Notarialnej w J., na podstawie której W. K. darowała swojemu synowi Ł. K. zabudowaną nieruchomość położoną przy ul. (...) w S., stanowiącą działkę numer (...), o powierzchni 0,0600 ha zabudowaną budynkiem mieszkalnym jednorodzinny, dwukondygnacyjnym, częściowo podpiwniczonym, krytym papą, o powierzchni użytkowej 202 m⁽²⁾ oraz budynkiem gospodarczym o powierzchni użytkowej 80 m⁽²⁾, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w W. Ś. (1) prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) oraz mocą której Ł. K. ustanowił na rzecz swojej matki W. K. dożywotnią i nieodpłatną służebność mieszkania

na całym pięttrze budynku mieszkalnego oraz na rzecz swoich braci D. K. i J. K. dożywotnią i nieodpłatną służebność mieszkania na całym pięttrze budynku mieszkalnego,

- czynności prawnej z 15 września 2016 r. w postaci ustanowienia przez Ł. K. na rzecz swego ojca A. K. dożywotniej i nieodpłatnej służebności mieszkania, dokonanej w formie aktu notarialnego, Repertorium A nr (...) przed notariuszem D. M. w Kancelarii Notarialnej w J., mocą której Ł. K. ustanowił na rzecz swojego ojca A. K. dożywotnią i nieodpłatną służebność mieszkania polegającą na prawie do wyłącznego korzystania z pokoju mieszczącego się na parterze od strony północnowschodniej budynku mieszkalnego, wzniesionego na nieruchomości, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w W. Ś. (1) prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), z prawem do współkorzystania z kuchni, łazienki i innych pomieszczeń oraz urządzeń mieszczących się na parterze tego budynku, a służących do wspólnego użytku mieszkańców tego budynku oraz z prawem do swobodnego poruszania i korzystania z całej nieruchomości gruntowej, na której budynek ten jest wzniesiony

w celu ochrony przysługujących mu w stosunku do dłużnika A. K. wierzytelności pieniężnych wraz z należnymi odsetkami za zwłokę z tytułu podatku od towarów i usług za:

- grudzień 2012 r. w kwocie należności głównej 473 592,10 zł, stwierdzonej tytułem wykonawczym z 7 marca 2017 r. nr (...) - (...)2.723.814.2017 wynikającej z decyzji Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w K. z 28 września 2016 r. (znak (...)) utrzymanej w mocy decyzją Dyrektora Izby Skarbowej w K. z 1 lutego 2017 r. (znak (...) - PT-2. (...)589-590.2016.IK);
- styczeń 2013 r. w kwocie należności głównej 623 048,00 zł, stwierdzonej tytułem wykonawczym z 6 czerwca 2017 r. nr (...) - (...)2.723. (...)2017,
- luty 2013 r. w kwocie należności głównej 176 388,00 zł, stwierdzonej tytułem wykonawczym z 6 czerwca 2017 r., nr (...) - (...)2.723.1810.2017,
- marzec 2013 r. w kwocie należności głównej 410 505,00 zł, stwierdzonej tytułem wykonawczym z dnia 6 czerwca 2017 r., nr (...) - (...)2.723. (...)2017,

wynikających z decyzji Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w K. z 28 września 2016 r. (znak (...)), utrzymanej w mocy decyzją Dyrektora Izby Skarbowej w K. z 15 lutego 2017 r. (znak (...) - PT-2. (...)591-600.2016.IK)

oraz zasądzenia od pozwanych kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że wysokość wierzytelności pieniężnych obciążających dłużnika A. K., a objętych ochroną pauliańską w niniejszym postępowaniu, wraz z odsetkami na dzień 22 lipca 2019 r. wynosi 2 603 774,10 zł. Podniósł, że zaskarżone czynności prawne spowodowały niewypłacalność A. K., a co najmniej doprowadziły do pogłębienia tego stanu. Wskazał, że czynność prawna została dokonana przez dłużnika A. K. ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela publicznoprawnego.

Pozwani W. K., Ł. K., D. K., J. K. i A. K. złożyli odpowiedź na pozew wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu pozwani podali, że strona powodowa nie sprostала wymogowi sprecyzowania chronionej wierzytelności poprzez wskazanie jej pieniężnego i wymagalnego charakteru, tytułu prawnego i wysokości. Podnieśli, że w niniejszej sprawie nie doszło do spełnienia podstawowych przesłanek wytoczenia powództwa o uznanie czynności prawnych

za bezskuteczne.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany A. K. od 13 kwietnia 1992 r. do 30 czerwca 2017 r. prowadził działalność gospodarczą jako (...) A. K. w zakresie głównie transportu.

Pozwany Ł. K. od 15 października 2014 r. prowadzi działalność gospodarczą jako (...) Ł. K. zajmując się transportem drogowym towarów.

Na podstawie postanowienia Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w K. o wszczęciu postępowania kontrolnego nr (...) z 25 listopada 2013 r. oraz upoważnienia nr (...) z 25 listopada 2013 r. zostało wszczęte wobec A. K. postępowanie kontrolne za okres od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. oraz za okres od 1 stycznia 2013 r. do 31 października 2013 r.

Powyższe dokumenty wraz z adnotacją o braku zawiadomienia o zamiarze wszczęcia postępowania kontrolnego doręczono pozwanemu A. K. w dniu 26 listopada 2013 r.

Postępowanie kontrolne zostało wszczęte na wniosek Prokuratury Okręgowej w Gliwicach Wydział V Śledczy w związku ze śledztwem o sygn. akt V Ds. 109/12/Sp, które postanowieniem z 30 października 2014 r. nr (...) zostało zawieszono z uwagi na wystąpienie do czeskiej i słowackiej administracji podatkowej o informacje na temat kontrahentów kontrolowanego.

W dniu 23 lutego 2016 r. pozwany A. K. odebrał postanowienie z 18 lutego 2016 r. (...) w sprawie podjęcia z urzędu zawieszono postępowania.

W dniu 15 marca 2016 r. pełnomocnikowi pozwanego A. K. okazano akta postępowania kontrolnego i umożliwiono sporządzenie fotokopii, na okoliczność czego sporządzono adnotację z okazania akt kontroli.

W trakcie postępowania kontrolnego poddano badaniu księgi (...) A. K.. Czynności te udokumentowano protokołem badania ksiąg nr (...) z 20 kwietnia 2016 r., doręczonym pełnomocnikowi pozwanego 20 kwietnia 2016 r., w którym uznano, że prowadzone przez podatnika księgi, tj. rejestry VAT zakupów oraz rejestry VAT sprzedaży za listopad i grudzień 2012 r. nie odzwierciedlają stanu rzeczywistego w zakresie zaewidencjonowania w nich danych wynikających z faktur VAT, w których jako dostawca występuje PHU (...), a jako odbiorca (...) Sp. J. R. P., H. P., T. S. i w konsekwencji nie mogą stanowić dowodu tego, co wynika z zawartych w nich zapisach.

W dniu 6 maja 2016 r. wpłynęło do Urzędu Kontroli Skarbowej w K. pismo pełnomocnika strony, w którym wniesiono zastrzeżenia do protokołu badania ksiąg.

Postanowieniem nr (...) z 31 maja 2016 r. wyznaczono pozwanemu A. K. siedmiodniowy termin do wypowiedzenia się w sprawie zebranego materiału dowodowego. W dniu 2 czerwca 2016 r. do urzędu wpłynął wniosek dowodowy pełnomocnika pozwanego z 25 maja 2016 r. w sprawie przeprowadzenia dowodu z przesłuchania w charakterze świadka (...). J. na okoliczność współpracy spółki (...) J. z (...) A. K.. Wniosek ten został uwzględniony i w dniu 21 czerwca 2016 r. w obecności pełnomocnika strony przesłuchani zostali R. P. (2), T. S. (2) oraz H. P. (2). W dniu 3 czerwca 2016 r. pełnomocnik pozwanego zapoznał się ze zgromadzonym materiałem dowodowym. Do przedstawionego materiału dowodowego nie wniósł zastrzeżeń. W dniu 21 lipca 2016 r. pełnomocnik pozwanego ponownie zapoznał się ze zgromadzonym materiałem dowodowym ponownie nie wnosząc zastrzeżeń.

W toku postępowań kontrolnych ustalono, że pozwany A. K. uczestniczył w łańcuchu transakcji dokonywanych przez określone podmioty celem uzyskania w efekcie korzyści finansowych i był jednym z ogniw łańcucha fikcyjnych transakcji obrotu karuzelowego. Powyższe ustalenia doprowadziły do stwierdzenia, że pozwany A. K. składając deklaracje VAT-7 zawyżył wartości nabycia towarów i usług oraz podatek naliczony. (...) A. K., zachowując pozory działalności w zakresie handlu olejem rzepakowym wykazywała także dostawy na rzecz odbiorcy, tj. (...) Sp. J. R. P. (2), H. P. (2), T. S. (2), wystawiając faktury VAT które nie odzwierciedlały rzeczywistych zdarzeń gospodarczych. Nie doszło do sprzedaży towarów wykazanych w tych fakturach, czyli nie wystąpiła dostawa towarów, jako czynność podlegająca opodatkowaniu podatkiem VAT. Zarówno transakcje nabycia oleju rzepakowego przez (...), jak i transakcje sprzedaży

tego towaru były dokonywane w łańcuchu pozornych dostaw, noszących znamiona transakcji karuzelowych. (...) A. K., wykazując dostawy oleju rzepakowego i wystawiając faktury sprzedaży dawał odbiorcy faktur czyli Spółce (...) uprawnienia do obniżenia podatku należnego o odatek naliczony zawarty w tych fakturach. (...) A. K. stanowiła jedno z ogniw transakcji o charakterze nadużycia podatkowego, mającego na celu jedynie wydłużenie łańcucha dostaw oleju rzepakowego. W wyniku kontroli stwierdzono, że towar, który był przedmiotem zawieranych przez (...) transakcji, na wcześniejszym etapie pochodził od podmiotów nie deklarujących i nieplacących podatku należnego VAT, pomimo wystawienia faktur. Podmioty występujące w opisywanym łańcuchu dostaw - firmy pośredniczące, tzw. „bufory”, swoim działaniem pozorowały kolejne transakcje, wystawiając faktury VAT na następnych nabywców zazwyczaj w tym dniu, w którym nastąpił zakup. Firmy te fizycznie nie dokonywały odbioru zakupionego towaru, nie sprawdzały jego wagi i parametrów. Ich rola sprowadzała się do przefakturowania partii oleju rzepakowego i regulowania płatności za otrzymane faktury najczęściej po otrzymaniu zapłaty od swoich odbiorców. Za łańcuchowym przepływem faktur nie podążał żaden towar. Kluczowym dowodem były zeznania złożone przez pozwanego A. K., który był przesłuchiwany w charakterze świadka przez funkcjonariuszy (...) Biura (...) w B. Zarządu w K. w dniu 26 listopada 2013 r. W toku postępowania kontrolnego prowadzonego przez Urząd Kontroli Skarbowej w K. ustalono, że w marcu 2013 r. - w toku kontroli podatkowej prowadzonej przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w W. w zakresie prawidłowości rozliczeń z budżetem z tytułu podatku od towarów i usług (VAT) za okres od 1 stycznia 2013 r. do 28 lutego 2013 r. - A. K. złożył pisemne oświadczenie w sprawie handlu olejem rzepakowym. W czasie postępowania kontrolnego prowadzonego przez Urząd Kontroli Skarbowej w K. został przesłuchany w charakterze strony w dniu 12 kwietnia 2016 r.

dowód: protokół z przesłuchania kontrolowanego w charakterze strony z 12 kwietnia 2016 r. k. 235-238, decyzja Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w K. z 28 września 2016 r. znak (...) k. 41-64, decyzja Dyrektora Izby Skarbowej w K. z 1 lutego 2017 r., znak (...) - PT-2. (...) (...) decyzja Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w K. z 28 września 2016 r., znak (...) k. 90-135, decyzja Dyrektora Izby Skarbowej w K. z 15 lutego 2017 r., znak (...) - PT-2. (...) (...) k. 137-163

Skarbowi Państwa - Naczelnikowi Urzędu Skarbowego w W. przysługują wobec pozwanego A. K. wymagalne wierzytelności pieniężne z tytułu podatku od towarów i usług za następujące okresy:

- grudzień 2012 r. w kwocie należności głównej 473 592,10 zł wraz z odsetkami w kwocie 265 166 zł, stwierdzona tytułem wykonawczym z dnia 7 marca 2017 r., nr (...) - (...)2.723.814.2017 wynikająca z decyzji Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w K. z 28 września 2016 r. (znak (...)) utrzymanej w mocy decyzją Dyrektora Izby Skarbowej w K. z 1 lutego 2017 r. (znak (...) - PT-2. (...)589-590.2016.IK);
- styczeń 2013 r. w kwocie należności głównej 623 048,00 zł wraz z odsetkami w kwocie 342 130 zł stwierdzonej tytułem wykonawczym z 6 czerwca 2017 r., nr (...) - (...)2.723. (...)2017,
- luty 2013 w kwocie należności głównej 176 388,00 zł wraz z odsetkami w kwocie 95 259 zł, stwierdzonej tytułem wykonawczym z 6 czerwca 2017 r., nr (...) - (...)2.723.1810.2017,
- marzec 2013 r. w kwocie należności głównej 410 505,00 zł wraz z odsetkami w kwocie 217 686 zł, stwierdzonej tytułem wykonawczym z 6 czerwca 2017 r., nr (...) - (...)2.723. (...)2017,

wynikające z decyzji Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w K. z dnia 28 września 2016 r. (znak (...)), utrzymanej w mocy decyzją Dyrektora Izby Skarbowej w K. z dnia 15 lutego 2017 r. (znak (...) - PT-2. (...)591-600.2016.IK).

Decyzje wydane przez Dyrektora I. Administracji Skarbowej z dnia 1 lutego 2017 r. (znak (...) - PT-2. (...)589-590.2016.IK) oraz z dnia 15 lutego 2017 r. (znak (...) - PT-2. (...) (...)) utrzymujące w mocy decyzje wymiarowe organu I-szej instancji, zostały zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w G..

W wyniku rozpatrzonej skargi na decyzję Dyrektora I. Administracji Skarbowej w K. z 15 lutego 2017 r. (znak (...) - PT-2. (...)591-600.2016.IK) utrzymującej w mocy decyzję wydaną przez organ I instancji, w dniu 10 stycznia 2018 r. wydany został wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w G., sygn. akt III SA/G1 320/17, od którego podatnik wniósł skargę kasacyjną.

W dniu 31 października 2016 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w W. wydał postanowienie nr (...) - SW-1.4310.3.2016. (...) na mocy którego nadał rygor natychmiastowej wykonalności decyzji Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w K. z 28 września 2016 r. (znak (...)). Wskutek zaskarżenia wyżej wymienionego postanowienia zażaleniem organ drugiej postanowieniem z 27 grudnia 2016 r. (znak (...) - PT-2. (...) (...)) na podstawie art. 233 § 2 Ordynacji podatkowej uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia celem prawidłowego ustalenia okoliczności uzasadniających nadanie decyzji nieostatecznej rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji.

Decyzją z 1 lutego 2017 r. (znak (...) - PT-2. (...) (...)) Dyrektor Izby Skarbowej w K. utrzymał w mocy decyzję Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w K. z 28 września 2016 r., znak (...), tym samym z chwilą wydania decyzji ostatecznej przestał istnieć przedmiot postępowania w zakresie rygoru natychmiastowej wykonalności. Wskutek powyższego Naczelnik Urzędu Skarbowego w W. na mocy decyzji z 27 lutego 2017 r. (znak (...) - SW-1.4310.3.2016) umorzył postępowanie w sprawie z uwagi na jej bezprzedmiotowy charakter.

Od powyżej decyzji pozwany A. K. złożył odwołanie do organu drugiej instancji, w konsekwencji czego Dyrektor I. Administracji Skarbowej w K. decyzją z 7 czerwca 2017 r. (znak (...) - (...) (...).32.2017.2) utrzymał w mocy decyzję organu pierwszej instancji. Pozwany A. K. zaskarżył powyższą decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w G.. Wyrokiem z 22 listopada 2017 r., sygn. akt III SA/G1 740/17 skarga została oddalona. Powyższe orzeczenie pozwany A. K. zaskarżył do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Decyzji Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w K. z 28 września 2016 r. (znak (...)) został nadany rygor natychmiastowej wykonalności na mocy postanowienia Naczelnika Urzędu Skarbowego w W. z 25 stycznia 2017 r., (znak (...) - SW-1. (...) .2.2017). Postanowieniem z 28 lutego 2017 r. (znak (...) - PT-2. (...) .20-29.2017.IK) Dyrektor Izby Skarbowej w K. umorzył toczące się postępowanie zażaleniowe, bowiem jeszcze przed zakończeniem postępowania zażaleniowego wydana została decyzja ostateczna z 15 lutego 2017 r. (znak (...) - PT-2. (...) .591-600.2016.IK) utrzymująca w mocy objętą rygorem natychmiastowej wykonalności decyzję Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w K.. Wydane postanowienie umarzające postępowanie zażaleniowe było przedmiotem skargi złożonej przez pozwanego A. K. do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w G.. Wyrokiem z 21 czerwca 2017 roku, (sygn. akt III SA/G1 439/17) Wojewódzki Sąd Administracyjny w G. oddalił skargę. Wskazany powyżej wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Wysokość wierzytelności pieniężnych obciążających pozwanego A. K. względem powoda wraz z odsetkami na dzień 22 lipca 2019 r. wynosi 2 603 774,10 zł.

dowód: decyzja Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w K. z 28 września 2016 r. znak (...) k. 41-64, decyzja Dyrektora Izby Skarbowej w K. z 1 lutego 2017 r., znak (...) - PT-2. (...) (...), decyzja Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w K. z 28 września 2016 r., znak (...) k. 90-135, decyzja Dyrektora Izby Skarbowej w K. z 15 lutego 2017 r., znak (...) - PT-2. (...) (...), pismo Dyrektora I. Administracji Skarbowej w K. z 17 marca 2017 r., znak (...) - (...) (...) k. 164 , pismo Dyrektora I. Administracji Skarbowej w K. z 17 marca 2017 r., znak (...) - (...) 1.492.16-17.2017.IK k. 154 , pismo Prezesa Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w G. z 5 czerwca 2018 r. k. 185 , postanowienie Naczelnika Urzędu Skarbowego w W. z 25 stycznia 2017 r., znak (...) - SW-1. (...) .2.2017 k. 186-193 , postanowienie Dyrektora Izby Skarbowej w K. z 28 lutego 2017 r., znak (...) - PT-2. (...) .20-29.2017.IK k. 194-198 , postanowienie Naczelnika Urzędu Skarbowego w W. z 31 października 2016 r, znak (...) - SW-1.4310.3.2016. (...) k. 173-177, tytuł wykonawczy z 7 marca 2017 r., nr (...) - (...) 2.723.814.2017 k. 166-167 , tytuł wykonawczy z 6 czerwca 2017 r., nr (...) - (...) 2.723. (...) .2017 k. 168-169 , tytuł wykonawczy z 6 czerwca 2017 r., nr (...) - (...) 2.723.1810.2017 k. 170 , tytuł wykonawczy z 6 czerwca 2017 r., nr (...) - (...) 2.723. (...) .2017 k. 171-172 , decyzja Dyrektora I. Administracji Skarbowej w K. z 7 czerwca 2017 r., znak (...) - (...) (...).32.2017.2 k. 178-184 , postanowienie Naczelnika Urzędu Skarbowego w W. z 25 stycznia 2017 r., znak (...) - SW-1. (...) .2.2017 k. 186-193 , postanowienie Dyrektora Izby Skarbowej w K. z 28 lutego 2017 r., znak (...) - PT-2. (...) (...). k. 194-198 , lista zaległości wraz z odsetkami obliczonymi na dzień 22 lipca 2019 r. k. 199

W dniu 9 czerwca 2016 r. W. K. oraz A. K. na mocy aktu notarialnego Repertorium A numer (...) ustanowili w ich małżeństwie rozdzielność majątkową bez obowiązku wyrównania dorobków.

W dniu 16 czerwca 2016 r., na mocy aktu notarialnego Repertorium (...) W. K. oraz A. K. dokonali częściowego podziału majątku wspólnego powstałego na skutek zawarcia przez nich związku małżeńskiego w dniu 15 lutego 1992 r., w ten sposób, że przenieśli:

- własność zabudowanej nieruchomości stanowiącej działkę gruntu numer (...), o powierzchni 0,0600 ha, położoną w S., zabudowaną budynkiem mieszkalnym jednorodzinny, dwukondygnacyjnym, częściowo podpiwniczonym, krytym papą, o powierzchni użytkowej 202 m² oraz budynkiem gospodarczym o powierzchni użytkowej 80 m², dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w W. Ś. (1) prowadzi księgę wieczystą numer (...), na rzecz W. K., a W. K. na powyższe wyraziła zgodę i nieruchomość tę nabyła,
- własność przedsiębiorstwa prowadzonego pod firmą (...) A. K. z siedzibą w S. przy ul. (...), REGON (...), (...), na rzecz A. K., a A. K. na powyższe wyraził zgodę i przedsiębiorstwo to nabył.

Powyższego podziału dokonali nieodpłatnie, bez obowiązku dopłat. Wartość nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...) strony umowy określiły na kwotę 300 000 zł (§ 2 pkt 1 aktu notarialnego Rep A nr 4794/2016).

Na mocy umowy darowizny i ustanowienia służebności z 21 czerwca 2016 r. zawartej w formie aktu notarialnego Repertorium (...) W. K. darowała swojemu synowi Ł. K. zabudowaną nieruchomość stanowiącą działkę gruntu numer (...), o powierzchni 0,0600 ha, położoną w S., zabudowaną budynkiem mieszkalnym jednorodzinny, dwukondygnacyjnym, częściowo podpiwniczonym, krytym papą o powierzchni użytkowej 202 m⁽²⁾ oraz budynkiem gospodarczym o powierzchni użytkowej 80 m⁽²⁾, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w W. Ś. (1) prowadzi księgę wieczystą numer (...). Na mocy tego samego aktu notarialnego Ł. K. ustanowił:

- na rzecz matki W. K. dożywotnią i nieodpłatną służebność mieszkania na całym piętrze budynku mieszkalnego, wzniesionego na nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w W. Ś. (1) prowadzi księgę wieczystą numer (...), z prawem do współkorzystania z pomieszczeń i urządzeń służących do wspólnego użytku wszystkich mieszkańców tego budynku oraz z prawem do swobodnego poruszania i korzystania z całej nieruchomości gruntowej, na której budynek ten jest wzniesiony,
- na rzecz brata D. K. dożywotnią i nieodpłatną służebność mieszkania na całym piętrze budynku mieszkalnego, wzniesionego na nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w W. Ś. (1) prowadzi księgę wieczystą numer (...), z prawem do współkorzystania z pomieszczeń i urządzeń służących do wspólnego użytku wszystkich mieszkańców tego budynku oraz z prawem do swobodnego poruszania i korzystania z całej nieruchomości gruntowej, na której budynek ten jest wzniesiony,
- na rzecz brata J. K. dożywotnią i nieodpłatną służebność mieszkania na całym piętrze budynku mieszkalnego, wzniesionego na nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim prowadzi księgę wieczystą numer (...), z prawem do współkorzystania z pomieszczeń i urządzeń służących do wspólnego użytku wszystkich mieszkańców tego budynku oraz z prawem do swobodnego poruszania i korzystania z całej nieruchomości gruntowej, na której budynek ten jest wzniesiony.

Zgodnie z treścią § 3 aktu notarialnego Rep. A nr (...) stawający oświadczyli, iż wartość przedmiotu darowizny wynosi 300 000 zł, natomiast zgodnie z treścią § 8 wyżej wymienionego aktu notarialnego oświadczyli, że wartość każdej z ustanowionych służebności wynosi 120 000 zł.

W dniu 15 września 2016 r. na mocy aktu notarialnego Rep. A numer (...) Ł. K. ustanowił na rzecz swojego ojca A. K. dożywotnią i nieodpłatną służebność mieszkania polegającą na prawie do wyłącznego korzystania z pokoju mieszczącego się na parterze od strony północno-wschodniej budynku mieszkalnego, wzniesionego na nieruchomości, dla której prowadzona jest księga wieczysta numer (...), z prawem do współkorzystania z kuchni, łazienki i innych pomieszczeń oraz urządzeń mieszczących się na parterze tego budynku, a służących do wspólnego użytku mieszkańców tego budynku oraz z prawem do swobodnego poruszania i korzystania z całej nieruchomości gruntowej,

na której budynek ten jest wzniesiony. Zgodnie z § 5 niniejszego aktu notarialnego, stawający oświadczyli, że wartość służebności mieszkania wynosi 120 000 zł.

A. K. dokonywał dalszych rozporządzeń majątkiem na rzecz członków rodziny. W dniu 20 lipca 2016 r. sprzedał swojemu bratu M. K. (1) oraz bratowej M. K. (2) nieruchomości położoną w G., stanowiącą działkę gruntu numer (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta numer (...) i nieruchomości położoną w G., stanowiącą działki gruntu o numerach 239/55 i 240/55, dla której prowadzona jest księga wieczysta numer (...) za łączną cenę 150 000 zł, a M. K. (1) i M. K. (2) nieruchomości tę za podaną wyżej cenę kupili do wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej i oświadczyli, że pozostają w związku małżeńskim, w którym obowiązuje ustrój ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej, a umów majątkowych nie zawierali, oraz że przedmiotowe nieruchomości nabywają na potrzeby związane z prowadzoną przez M. K. (1) działalnością gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w T. przy ul. (...). Strony postanowiły, że cena sprzedaży przekazana zostanie ze środków pozyskanych przez kupujących z umowy kredytowej, na rachunek bankowy prowadzony dla (...) A. K.. Dla zabezpieczenia wierzytelności z tytułu kredytu inwestycyjnego w złotych udzielonego na podstawie umowy kredytowej z oprocentowaniem zmiennym, zawartej z Bankiem Spółdzielczym w G., obejmujących należność główną, odsetki, koszty windykacji oraz koszty postępowania sądowego i egzekucyjnego, M. K. (1) i M. K. (2) ustanowili na nieruchomości położonej w G., stanowiącej działkę gruntu numer (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta numer (...) i na nieruchomości położonej w G. obejmującej działki gruntu o numerach (...) dla której prowadzona jest księga wieczysta numer (...), hipotekę umowną łączną do wysokości 225 000 zł na rzecz Banku Spółdzielczego w G..

dowód: akt notarialny z 9 czerwca 2016 r., repertorium A numer (...) k. 200-201, akt notarialny z 16 czerwca 2016 r., repertorium A numer (...) k. 202-210, akt notarialny z 21 czerwca 2016 r., repertorium A numer (...) k. 211-215, akt notarialny z 15 września 2016 r., repertorium A numer (...) k. 216-217, akt notarialny z 20 lipca 2016 r., repertorium A numer (...) k. 218-225, odpis zupełny księgi wieczystej o numerze (...) k.226-234, zeznania pozwanego A. K. na rozprawie w dniu 12 sierpnia 2021 r., zeznania pozwanej W. K. na rozprawie w dniu 12 sierpnia 2021 r., zeznania pozwanego Ł. K. na rozprawie w dniu 12 sierpnia 2021 r.

W dniu 10 stycznia 2017 r. organ podatkowy wezwał pisemnie pozwanego A. K. do złożenia pisemnego oświadczenia o posiadanych aktualnie nieruchomościach i prawach majątkowych, które mogą być przedmiotem hipoteki przymusowej, rzeczach ruchomych oraz zbywalnych prawach majątkowych, które mogą być przedmiotem zastawu skarbowego. W oświadczeniu z 18 stycznia 2017 r. pozwany A. K. wskazał, iż jest właścicielem: samochodu osobowego marki F. (...) rok produkcji 1996, nr rej. (...) oraz skutera K. rok produkcji 2013, nr. rej. (...) oraz podał, że jest wierzycielem (...) Sp. j. R. P. (2), H. P. (2), T. S. (2) - zadłużenie w wysokości 538 306,56 zł oraz wierzycielem Urzędu Skarbowego w W. - zadłużenie w wysokości 687 926 zł.

W toku egzekucji dokonano zajęcia rachunku bankowego, zajęcia wierzytelności z tytułu otrzymywanych świadczeń w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, zajęć wierzytelności z tytułu umów zlecenia, jednak dokonane zajęcia okazały się nieskuteczne. Skierowano także zajęcie wierzytelności z tytułu niezrealizowanych płatności do dłużnika zajętej wierzytelności spółki (...) spółka jawna R. P. (2), H. P. (2), T. S. (2) z/s w S., jednak na dzień 29 grudnia 2017 r. nie otrzymano żadnych środków na poczet realizacji zajęcia. W toku postępowania egzekucyjnego ustalono, iż pozwany A. K. nie pracuje, nie prowadzi działalności gospodarczej, nie pobiera żadnych świadczeń z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, nie pobiera zasiłku z opieki społecznej. Jest zgłoszony w urzędzie pracy bez prawa do zasiłku i utrzymuje się z pomocy rodziny. Mieszka w domu jednorodzinnym stanowiącym własność syna Ł. K.. Zajmuje jeden pokój z dostępem do kuchni i łazienki, czynszu nie płaci, wszystkie opłaty mieszkalno-bytowe reguluje syn Ł.. Wyposażenie domu, meble i sprzęty stanowią własność syna, nie posiada przedmiotów posiadających większą wartość handlową, do których można by skierować egzekucję administracyjną. W domu poza A. K. mieszka jego żona W. K. (zatrudniona przez syna Ł., zarobek 2000 zł brutto), syn D., syn J., teściowa S. N.. A. K. nie posiada rachunków bankowych, nie posiada praw majątkowych, posiada wierzytelność w spółce (...) w wysokości 470 000 zł. Nie posiada żadnych środków transportowych - samochód F. (...) rok. prod. 1996 został wyłomowany w 27 lipca 2017 r., a uzyskane środki w wysokości 337 zł zostały wpłacone na konto depozytowe Urzędu Skarbowego w W., skuter K. rok produkcji 2013 został

sprzedany w 14 września 2017 r. za kwotę 3 800 zł, która 18 września 2017 r. została wpłacona na konto depozytowe urzędu.

W związku z istniejącymi znacznymi zaległościami dłużnika skierowano wniosek do Sądu Rejonowego w W. Ś. (1) o nakazanie dłużnikowi wyjawienia majątku, co skutkuje wpisaniem do Rejestru Dłużników Niewypłacalnych. W złożonym w 18 października 2017 r. wykazie majątku zobowiązany potwierdził informacje zebrane w toku prowadzonej egzekucji. Mianowicie, nie jest właścicielem ani współwłaścicielem nieruchomości, nie posiada środków finansowych, kosztowności, papierów wartościowych, akcji, obligacji, udziałów w spółkach, nie posiada samochodu ani innych pojazdów mechanicznych, wskazał natomiast, że posiada wierzycelność w firmie (...) w S..

W toku prowadzonego postępowania egzekucyjnego dokonano również szeregu prób ustalenia informacji o majątku zobowiązanego na podstawie baz danych urzędu, m.in. e - (...), P., (...), SĘPI, O., Cerber, które nie przyniosły pozytywnych informacji. Dłużnik został wpisany do Bazy Podmiotów Szczególnych, w wyniku czego również nie uzyskano pozytywnych informacji o majątku. Wystosowano również zapytanie do komórki wierzycielskiej o źródła dochodu i składniki majątku, do których może zostać skierowana egzekucja, nie otrzymano jednak pozytywnych informacji poza już znanymi.

W świetle powyższych ustaleń organ egzekucyjny stwierdził, iż brak jest możliwości skutecznego dochodzenia należności. W prowadzonym postępowaniu egzekucyjnym nie zostały wyegzekwowane nawet koszty egzekucyjne, korzystające z pierwszeństwa zaspokojenia. Postanowieniem z 29 grudnia 2017 r. o numerze (...) - (...)(...) Naczelnik Urzędu Skarbowego w W. umorzył prowadzone wobec dłużnika postępowanie egzekucyjne z uwagi na jego bezskuteczność (brak możliwości uzyskania kwoty przewyższającej wydatki egzekucyjne).

dowód: wezwanie Naczelnika Urzędu Skarbowego w W. skierowanego do A. K. z 10 stycznia 2017 r. znak (...) (...) (...) k. 239-240 , oświadczenie A. K. z 18 stycznia 2017 r. k. 241 , pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w W. z 2 stycznia 2017 r. do Starosty (...) Wydziału Komunikacji i (...), znak (...) (...). (...) k. 242 , odpowiedź Naczelnika Wydziału (...) i (...) z 5 stycznia .2017 r., znak (...) (...) .2.5.2017 wraz z załącznikami - kartami informacyjnymi pojazdów o numerach rejestracyjnych (...) k. 243-245 , protokół o stanie majątkowym zobowiązanego z 5 grudnia 2017 r. k. 246 , pismo (...) Oddział w P., znak (...) z 11 grudnia 2017 r. k. 247 , wykazy ksiąg wieczystych z 24 maja 2018 r. k. 248-249 , postanowienie Naczelnika Urzędu Skarbowego w W. z 29 grudnia 2017 r. w przedmiocie umorzenia postępowania egzekucyjnego, znak (...) - (...) (...) k. 250-252

Ustalenia faktyczne w niniejszej sprawie Sąd poczynił głównie w oparciu o zgromadzone w aktach sprawy dokumenty. Sąd ocenił dowody z dokumentów jako wiarygodne. Strony postępowania nie kwestionowały, że oświadczenia w nich zawarte zostały złożone przez osoby, które podpisały te dokumenty. Nie podważały ich prawdziwości i autentyczności. Sąd nie miał podstaw, aby z urzędu powziąć wątpliwości odnośnie ich wiarygodności i mocy dowodowej. Twierdzenia przesłuchanych w charakterze stron pozwanych, Sąd uznał jako niewiarygodne w zakresie ich intencji, przy dokonywaniu przedmiotowych czynności prawnych. Zeznania pozwanych potwierdziły natomiast aktualny stan majątkowy pozwanego A. K., który nie pozwala na zaspokojenie obciążających dłużnika zaległości podatkowych.

Wierzytelności strony powodowej objęte ochroną pauliańską zostały wykazane załączonymi do niniejszego pozwu dokumentami urzędowymi (tytułami wykonawczymi), z którymi prawo wiąże domniemanie autentyczności i prawdziwości (art. 244 k.p.c.). Spełniony został zatem wymóg sprecyzowania chronionej wierzytelności poprzez wskazanie jej pieniężnego i wymagalnego charakteru, tytułu prawnego i aktualnej wysokości.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

W pierwszej kolejności stwierdzić należy, iż droga sądowa w niniejszej sprawie jest dopuszczalna. Zdaniem Sądu zgodnie z obecnie dominującym w orzecznictwie poglądem możliwe jest wykorzystanie konstrukcji cywilistycznej

skargi pauliańskiej do ochrony wierzytelności publicznoprawnych (podatków, składek ZUS itp.) przez zastosowanie przepisów art. 527 i następnych k.c.

W myśl art. 527 § 1 k.c., gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Paragraf 2 wskazanego wyżej przepisu wskazuje, iż czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny, albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności.

Powodzenie roszczenia pauliańskiego (tzw. skargi pauliańskiej) zależy od wykazania przez wierzyciela-powoda, iż spełnione zostały następujące przesłanki:

- wierzyciel posiada prawnie chronioną wierzytelność w stosunku do dłużnika,
- dłużnik dokonał czynności prawnej z pokrzywdzeniem wierzyciela-powoda,
- po stronie dłużnika istniała świadomość pokrzywdzenia wierzyciela,
- w wyniku kwestionowanej czynności dłużnika osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową,
- osoba trzecia, która uzyskała korzyść, działała w złej wierze.

Powyższe przesłanki muszą zostać spełnione kumulatywnie. Ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa generalnie na wierzycielu szukającym ochrony.

Podstawową przesłanką skargi pauliańskiej jest przede wszystkim istnienie zaskarżalnej, tj. podlegającej ochronie, wierzytelności pieniężnej w stosunku do dłużnika, który dokonał czynności prawnej objętej żądaniem ubezskuteczenia. Wierzytelność ta nie musi być wymagalna. Wierzyciel powinien zatem w ramach powództwa określić charakter przysługującej mu wierzytelności, wskazując w szczególności tytuł prawny wierzytelności oraz jej wysokość. Jednocześnie wierzyciel powinien wykazać, że przysługująca mu wierzytelność jest realna i skonkretyzowana, a nie jedynie hipotetyczna. Tylko tak oznaczona wierzytelność stanowić może przedmiot ochrony pauliańskiej.

W toku postępowania zostało wywiedzione i dowiedzione, że powód posiada prawnie chronioną wierzytelność w stosunku do pozwanego A. K.. Wierzytelności, o których ochronę wstępuje strona powodowa w niniejszym postępowaniu, w dacie wytoczenia powództwa istnieją i są wymagalne, jak również wszystkie one istniały także w dacie dokonania pierwszej z zaskarżonych czynności prawnych, tj. w dniu 9 czerwca 2016 r. Zgodnie bowiem z dyspozycją art. 21 § 1 pkt 1 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U.2017.2021.1540), zobowiązanie podatkowe powstaje z dniem zaistnienia zdarzenia, z którym ustawa podatkowa wiąże powstanie takiego zobowiązania. Zatem, zobowiązanie podatkowe powstaje z mocy samego prawa (ex lege), bez konieczności wydawania w takim wypadku decyzji podatkowej. Nadto, zgodnie z art. 103 ust. 1 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U.2021.685) podatnicy są obowiązani, bez wezwania naczelnika urzędu skarbowego, do obliczania i wpłacania podatku za okresy miesięczne w terminie do 25-go dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek podatkowy, na rachunek urzędu skarbowego. Obowiązkowi temu pozwany A. K. uchybił.

Wskazać również należy, iż zgodnie z art. 128 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U.2017.2021.1540) decyzje, od których nie służy odwołanie w postępowaniu podatkowym, są ostateczne, co oznacza, że stają się wymagalne i mogą zostać skierowane do przymusowego dochodzenia wykazanej w nich należności.

Nadto w wyroku z 27 stycznia 2016 r., sygn. akt II CSK 149/15 Sąd Najwyższy stwierdził, że art. 29 Ordynacji podatkowej nie wyklucza możliwości zastosowania skargi pauliańskiej do czynności podziału majątku wspólnego.

Przepisy ordynacji podatkowej dotyczące zasad odpowiedzialności małżonków za zobowiązania publicznoprawne mają charakter szczególny i wyłączają stosowanie przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego odnoszących się do odpowiedzialności za zobowiązania cywilnoprawne (art. 41 k.r.o.). Art. 29 § 2 pkt 1 Ordynacji podatkowej jakkolwiek przyznaje Skarbowi Państwa przywileje w zakresie egzekucji zobowiązania podatkowego powstałego przed dniem zawarcia przez małżonków umowy o wyłączeniu ustawowej wspólności majątkowej, nie może stanowić podstawy do odmowy zastosowania art. 527 i nast. k.c. Wskazać bowiem należy na różnice zakresu przedmiotowego obu regulacji. Co do zasady konsekwencją zastosowania przepisu ordynacji podatkowej jest bezskuteczność względna umowy majątkowej małżeńskiej o ustanowieniu rozdzielności majątkowej wobec organu podatkowego o charakterze częściowym, tj. ograniczona do zakresu zobowiązań podatkowych powstałych przed dniem jej zawarcia. Sankcja ta następuje ex lege. Pośrednio wynika z niej fikcja prawna dalszego trwania ustroju wspólności ustawowej, umożliwiającą prowadzenie egzekucji ze wszystkich potencjalnych składników majątku wspólnego. Wyrok uwzględniający powództwo w sprawie ze skargi pauliańskiej odnosi się do oznaczonej czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela i może zapaść po wykazaniu określonych przesłanek o charakterze podmiotowym i przedmiotowym. Umowa majątkowa małżeńska polegająca na zmianie ustroju majątkowego poprzez wprowadzenie rozdzielności nie jest czynnością prawną w rozumieniu art. 527 i nast. k.c. Jest nią natomiast następcza umowa o podziale majątku wspólnego, której ubezskutecznienie w zakresie odnoszącym się do oznaczonych składników następuje w wyniku wydania orzeczenia o charakterze konstytutywnym ze skutkiem wstecznym. Możliwe jest wówczas także zakwestionowanie rozporządzenia uzyskaną korzyścią przez małżonka (osobę trzecią) na rzecz osoby czwartej (art. 531 § 2 k.c.).

Kolejną przesłanką skuteczności skargi pauliańskiej jest dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z pokrzywdzeniem wierzyciela-powoda. Przez „pokrzywdzenie wierzyciela” ustawa rozumie stan opisany w paragrafie 2 art. 527 k.c., czyli niewypłacalność, względnie pogłębienie stanu niewypłacalności dłużnika (w jakimkolwiek stopniu). Chodzi zatem, o aktualny brak możliwości wywiązania się ze zobowiązań finansowych, a więc o zaistnienie stanu, gdy cały majątek dłużnika nie wystarcza na pokrycie długów. Pokrzywdzenie wierzyciela stanowi także każde istotne powiększenie niewypłacalności dłużnika, a co za tym idzie utrudnienie i odwleczenie zaspokojenia. Istotnym jest, że oceny, czy dokonana czynność prawna krzywdzi, czy też nie, wierzyciela, dokonuje się nie według stanu z chwili dokonania czynności, lecz według stanu z chwili jej zaskarżenia. Przez pojęcie „niewypłacalności dłużnika” należy rozumieć aktualny, tj. istniejący w chwili orzekania brak możliwości wywiązania z ciążących na dłużniku zobowiązań finansowych. Niewypłacalność oznacza, zatem taki stan w majątku dłużnika, kiedy egzekucja nie może przynieść zaspokojenia roszczenia wierzyciela, bądź gdy zaspokojenie można uzyskać dodatkowym, znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka. Rzeczona przesłanka zostaje spełniona w sytuacji, gdy stan majątku dłużnika jest taki, że uniemożliwia wierzycielowi całkowicie lub częściowo zaspokojenie w drodze egzekucji przysługującej mu względem dłużnika wierzytelności. Pokrzywdzenie wierzyciela należy oceniać nie według chwili dokonania czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią, lecz według chwili jej zaskarżenia, to jest musi istnieć w dacie wystąpienia z żądaniem uznania jej bezskuteczności i zachować aktualność na chwilę orzekania.

Aktualny stan majątkowy pozwanego A. K. nie pozwala na zaspokojenie obciążających dłużnika zaległości podatkowych (o których ochronę wniósł powód) w całości ani nawet w znacznej części, ani też w rozsądnym terminie, w szczególności uwzględniając stale narastające regularnie odsetki podatkowe. Prowadzone postępowanie egzekucyjne okazało się bezskuteczne ze względu na fakt, iż pozwany A. K. wyzbył się majątku podlegającego egzekucji. Ze stanu faktycznego niniejszej sprawy wynika, iż przekazanie pozwanej W. K. w wyniku podziału majątku nieruchomości nastąpiło w dacie istnienia zadłużenia w podatku VAT. Zaskarżona czynność spowodowała niewypłacalność A. K., a co najmniej doprowadziła do pogłębienia tego stanu. Wyzbywając się w drodze zaskarżonej czynności prawnej istotnego składnika swojego majątku, jakim jest nieruchomość, pozwany A. K. stał się niewypłacalny w myśl przepisów o skardze pauliańskiej. W wypadku, gdyby dłużnik nie przekazał przedmiotowej nieruchomości na rzecz żony, wierzyciel mógłby prowadzić wobec niego skuteczną egzekucję z prawa własności nieruchomości.

Zgodnie z aktualnym orzecnictwem, w celu udowodnienia obiektywnej przesłanki powództwa pauliańskiego nie jest konieczne uprzednie wszczęcie postępowania egzekucyjnego (przy czym w stanie faktycznym niniejszej sprawy

doszło do wszczęcia egzekucji przeciwko dłużnikowi), ani przeprowadzenie nieskutecznej egzekucji, gdyż narażałoby to wierzyciela na zbędne koszty, niepotrzebną przewlekłość oraz przejęcie na siebie skutków niepowodzeń kolejnych egzekucji, których przyczyny mogą być różne. Wierzyciel może wykazywać niewypłacalność dłużnika za pomocą wszelkich dowodów, a nie tylko poprzez przeprowadzenie nieskutecznej egzekucji.

W stanie faktycznym niniejszej sprawy, pomimo zastosowania w toku egzekucji licznych czynności w celu zaspokojenia wierzytelności, nie udało się ustalić żadnego majątku dłużnika zdatnego do egzekucji. Dłużnik nie ma też żadnego majątku pozwalającego na zaspokojenie obciążających go zaległości podatkowych.

Natomiast składnik majątkowy, który wyszedł z majątku dłużnika (o oznaczonej przez strony umowy wartości 300 000 zł) w drodze fraudacyjnej czynności prawnej, a z którego egzekucja byłaby prawnie i faktycznie dopuszczalna, pozwoliłby na częściowe zaspokojenie chronionej wierzytelności.

Podnieść należy, iż pozwany A. K. wyzbywał się majątku w toku postępowań kontrolnych. Następnie doszło do dalszego rozporządzenia wskazanym powyżej składnikiem majątkowym pod tytułem darmym na rzecz syna pozwanej W. K., który obciążył darowaną mu nieruchomości służebnościami osobistymi mieszkania na rzecz matki oraz braci i na mocy osobnego aktu notarialnego Rep. A nr (...) ustanowił służebność mieszkania na rzecz swojego ojca - A. K..

Z orzecznictwa jednoznacznie wynika, że w przypadku dokonania darowizny nieruchomości połączonej z ustanowieniem na niej służebności osobistej, biernie legitymowanym w procesie pauliańskim jest również beneficjent służebności. Odnosząc się do faktu, iż na darowanej nieruchomości została ustanowiona na rzecz darczyńców służebność mieszkania należy powołać się na stanowisko orzecznictwa. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14.11.2012 r., o sygn. akt II CSK 206/12 stwierdził, iż umowa polegająca na darowiznie nieruchomości połączonej z ustanowieniem służebności osobistej na rzecz darczyńcy jest umową nienazwaną podobną do umowy dożywocia i może zostać zaskarżona w drodze powództwa pauliańskiego. Przedmiotem skargi jest cała tego typu umowa, tj. przeniesienie własności nieruchomości i obciążenie, a nie odrębnie, przeniesienie własności oraz jej obciążenie przez nabywcę prawem dożywocia. Umowa taka ma charakter nieodpłatny w rozumieniu art. 528 k.c. W przypadku, gdy dochodzi do przeniesienia prawa własności nieruchomości, co następuje w związku z ustanowieniem na rzecz obdarowanego służebności osobistej, to z punktu widzenia instytucji skargi pauliańskiej czynność taka stanowi jedną czynność prawną, rodzącą pokrzywdzenie wierzyciela poprzez oba jej materialnoprawne skutki. W konsekwencji przesłanka pokrzywdzenia wierzyciela zdefiniowana w art. 527 § 2 k.c. powinna być odnoszona do całości czynności prawnej dokonanej jedynym aktem notarialnym. Pokrzywdzenie wierzyciela w wypadku obciążenia nieruchomości dożywotnią i nieodpłatną służebnością mieszkania jest głębsze, niż przy zawarciu wyłącznie czynności prawnej w postaci umowy darowizny. Przyniesienie na rzecz służebników, jako prawo niezbywalne, pozbawione jest wartości majątkowej, ma jednak ten efekt ekonomiczny, że zgodnie z art. 1000 § 3 k.p.c. obniża wartość egzekucyjną nieruchomości. Ustanowienie na mocy osobnego aktu notarialnego przez Ł. K. na rzecz jego ojca dłużnika A. K. dożywotniej i nieodpłatnej służebności mieszkania prowadzi do pokrzywdzenia powoda. Służebność osobista jest bowiem prawem niezbywalnym i jako prawo niezbywalne z mocy ustawy, którego wykonywanie nie podlega powierzeniu - nie może być przedmiotem zajęcia w postępowaniu egzekucyjnym (art. 831 § 1 pkt 3 k.p.c). Nie może być zbyta także w postępowaniu upadłościowym. W konsekwencji powyższego, możliwość przeprowadzenia skutecznej egzekucji z nieruchomości obciążonej służebnościami doznaje istotnego ograniczenia i ma wpływ na zakres ewentualnego zaspokojenia wierzyciela.

Odnosząc się do argumentacji strony pozwanej podnieść należy, że wskazane w decyzjach wymiarowych kwoty wykazane jako należne do zapłaty wynikają z art. 108 ustawy o podatku od towarów i usług, który stanowi, że w przypadku gdy osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej lub osoba fizyczna wystawi fakturę, w której wykaże kwotę podatku, jest obowiązana do jego zapłaty. Na pozorny brak uszczuplenia budżetu państwa ma wpływ sama konstrukcja regulacji związanych z używaniem fikcyjnych, czy niedokumentujących rzeczywistych zdarzeń gospodarczych faktur. W związku z faktem stwierdzenia, że podmiot posiada w swojej dokumentacji takie faktury zostają one „usunięte” zarówno po stronie podatku naliczonego jak i należnego. Przyjmując, że obrót karuzelowy polega na niezwłocznej dalszej odsprzedaży towaru (mimo, że fikcyjnego), to

dokument sprzedaży zostaje wystawiony na wyższą kwotę aniżeli zakupu. Jeżeli jeden i drugi usunięte zostaną z ewidencji VAT to pozornie Skarb Państwa nie zostaje uszczuplony, a co więcej nawet kwota podatku należnego staje się wyższa. Niemniej jednak - podmiot wystawiający fikcyjne faktury jest zobowiązany do zapłaty podatku z nich wynikającego. Natomiast zgodnie z ogólnymi regulacjami Ordynacji podatkowej brak wpłaty podatku w terminie, powoduje powstanie zaległości podatkowej, co bezpośrednio prowadzi do uszczuplenia należności publicznoprawnej.

Końcowo należy wskazać, że ustawodawca ustanowił w art. 529 k.c. domniemanie prawne, stanowiące ułatwienie dowodowe dla wierzyciela (powoda), w postaci domniemania działania dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela. Powyższe domniemanie jest wzruszalne, jednakże ciężarem dowodu została tu obarczona strona pozwana, która winna ponad wszelką wątpliwość wykazać, iż dłużnik nie działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Obowiązkowi temu strona pozwana w niniejszym procesie nie podołała.

W konsekwencji należy przyjąć, że rozporządzenie majątkiem przez dłużnika wskutek dokonania zaskarżonej czynności prawnej pozbawiło wierzyciela (stronę powodową) możliwości zaspokojenia chronionej obecnie w niniejszym postępowaniu wierzytelności pieniężnej. Skutkiem zawarcia zaskarżonych czynności prawnych, dłużnik strony powodowej stał się niewypłacalny w myśl przepisów o skardze pauliańskiej. Niewypłacalność dłużnika pozostaje aktualna na moment wytoczenia powództwa jak i moment wyrokowania, o czym świadczą dowody przedłożone przez stronę powodową na tę okoliczność.

Następną przesłanką skuteczności skargi pauliańskiej jest dokonanie przez dłużnika czynności prawnej ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Dla spełnienia tej przesłanki konieczna jest, a jednocześnie również wystarczająca, świadomość dłużnika, że czynność prawna przez niego dokonana może spowodować niemożność zaspokojenia się wierzyciela w całości. O świadomości pokrzywdzenia wierzyciela można wnioskować wyłącznie na podstawie sprawdzalnych okoliczności, opierając się również na zasadach doświadczenia życiowego i praktyki obrotu. Judykatura stoi na stanowisku, że występujący z powództwem pauliańskim winien wykazać, że dłużnik dysponuje wiedzą o obciążających go wierzytelnościach, a także zdaje sobie sprawę ze skutków rozporządzenia swoim majątkiem w drodze czynności prawnej. Przyjmuje się, iż wystarczającym dla wykazania świadomości pokrzywdzenia wierzyciela jest działanie w granicach ewentualności.

Objęte niniejszym pozwem czynności prawne zostały dokonane przez pozwanego A. K. ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela publicznoprawnego. W dacie dokonania zaskarżonej czynności prawnej dłużnik wiedział już, że ciąży na nim wymagalne zobowiązania podatkowe. Taki stan rzeczy jest wystarczający dla przyjęcia, iż po stronie dłużnika istniała świadomości pokrzywdzenia wierzyciela. Ponadto dłużnik, jako profesjonalny uczestnik obrotu gospodarczego, z całą pewnością miał świadomość ciężących na nim powinności podatkowych oraz zdawał sobie sprawę z konsekwencji swoich działań polegających na nieodpłatnym wyzbyciu się majątku. Już sama świadomość ciężących na dłużniku zobowiązań i ich wymagalności zasadniczo przesądza o świadomości dłużnika, co do działania z pokrzywdzeniem wierzyciela. W ocenie Sądu w dacie dokonania zaskarżonej czynności prawnej częściowego podziału majątku pozwany A. K. był świadomy ciężących na nim obowiązków podatkowych, a wyłącznym celem dokonania przez niego kwestionowanej czynności było uniknięcie odpowiedzialności podatkowej za istniejące zobowiązania podatkowe. O powyższym świadczy chociażby korelacja czasowa pomiędzy pozostającymi w toku postępowaniami kontrolnymi, wszczętymi postanowieniami Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w K. z 25 listopada 2013 r., doręczonymi pozwanemu A. K. w dniu 26 listopada 2013 r., zapoznaniem się pełnomocnika pozwanego A. K. ze zgrupowanym w toku postępowań kontrolnych materiałem dowodowym w dniu 3 czerwca 2016 r. a dokonaniem przez pozwaną W. K. i A. K. częściowego podziału majątku wspólnego w dniu 16 czerwca 2016 r., poprzedzonego umownym ustanowieniem rozdzielnosti majątkowej w dniu 9 czerwca 2016 r., a następnie rozporządzeniem w dniu 21 czerwca 2016 r. przez pozwaną W. K. otrzymaną wskutek częściowego podziału majątku nieruchomością na rzecz syna Ł. K. pod tytułem darmym.

Rozporządzenie majątkiem w warunkach art. 527 k.c., czyli ze świadomością pokrzywdzenia aktualnego wierzyciela, stanowi jednocześnie działanie podejmowane w zamiarze pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli w rozumieniu art. 530 k.c.

Przesłankami skuteczności skargi pauliańskiej są także uzyskanie korzyści majątkową przez osobę trzecią w wyniku kwestionowanej czynności dłużnika oraz działanie osoby trzeciej, która uzyskała korzyść w złej wierze.

Niewątpliwie pozwani w drodze dokonanych czynności prawnych uzyskali korzyści majątkowe. Dla porządku należy wskazać, że także osoba trzecia powinna mieć świadomość, bądź też, przy zachowaniu należytej staranności, przynajmniej możliwość powzięcia informacji, czy działanie dłużnika ma na celu pokrzywdzenie wierzyciela. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na fakt, że w sytuacji, kiedy osoba trzecia jest osobą będącą w bliskich stosunkach z dłużnikiem (jak w niniejszej sprawie) ustawodawca w art. 527 § 3 k.c. wprowadził kolejne domniemanie zgodnie, z którym przyjmuje się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Co więcej, w przypadku, kiedy osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie (jak w niniejszej sprawie) ustawodawca w art. 528 k.c. ustanowił normę, że wierzyciel może żądać uznania czynności prawnej za bezskuteczną nawet w sytuacji, gdy osoba ta nie wiedziała, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, czy też wręcz przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się o tym dowiedzieć. W takiej sytuacji charakter bezpłatności dokonanej czynności prawnej powoduje, że żadne inne dodatkowe przesłanki, oprócz świadomości pokrzywdzenia wierzyciela przez dłużnika nie są konieczne, aby czynność taką można było uznać, w stosunku do niego, za bezskuteczną. W niniejszej sprawie rozporządzenie majątkiem nastąpiło na rzecz żony i synów dłużnika. Bliski stopień pokrewieństwa oraz relacje łączące strony umowy wskazują na wypełnienie w sprawie przesłanki bliskiego stosunku z art. 527 § 3 k.c. Przy ustalonym w toku postępowania stanie faktycznym istnienie przesłanek wymienionych w cytowanych przepisach nie może budzić wątpliwości, ponieważ mają zastosowanie wskazane wyżej domniemania prawne z art. 527 § 3 k.c. oraz art. 528 k.c., a których nie udało się pozwany obalić.

W związku z powyższym Sąd uznał, iż spełnione zostały ustawowe przesłanki uznania umowy o częściowym podziale majątku wspólnego z 16 czerwca 2016 r., umowy darowizny z 21 czerwca 2016 r. oraz czynności prawnej z 15 września 2016 r. w postaci ustanowienia przez Ł. K. na rzecz swego ojca A. K. dożywotniej i nieodpłatnej służebności mieszkania, za bezskuteczne w stosunku do powoda, w zakresie, w jakim domagał się tego powód i po myśli powołanych przepisów Sąd orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., obciążając nimi w całości przegrywającą sprawę stronę pozwaną i zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 10 800 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia prawomocności wyroku tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Orzekając o kosztach procesu Sąd stwierdził brak podstaw do zastosowania przepisu art. 102 k.p.c. zgodnie z którym sąd może w wypadkach szczególnie uzasadnionych zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis nie konkretyzuje wypadków szczególnie uzasadnionych. Ma on miejsce wówczas, gdy z uwagi na okoliczności faktyczne konkretnej sprawy zastosowanie ogólnych zasad odpowiedzialności za wynik procesu byłoby sprzeczne z zasadą słuszności. Podstawą do takiej oceny może być zachowanie się strony w procesie, jak i jej sytuacja pozaprocesowa (stan majątkowy, szczególna sytuacja zdrowotna i życiowa), przy czym zła sytuacja finansowa, stanowiąca podstawę do zwolnienia strony od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych, nie wyczerpuje sama w sobie przesłanek zastosowania art. 102 k.p.c., a przepis ten, z uwagi na swój szczególny charakter, nie może być wykładany rozszerzająco i wyklucza uogólnienie. Zdaniem Sądu zasądzenie od przegrywających pozwanych tylko części kosztów i nie zasądzenie od nich kosztów sądowych (opłaty sądowej), w niniejszej sprawie stałoby wręcz w sprzeczności z zasadą słuszności, biorąc pod uwagę przedmiot procesu.

W związku z powyższym Sąd nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Rybniku od pozwanych:

- Ł. K. kwotę 15 000 zł,
- D. K. kwotę 6 000 zł,
- J. K. kwotę 6 000 zł,

- A. K. kwotę 6 000 zł,
- W. K. kwotę 6 000 zł

tytułem kosztów sądowych, tj. opłaty sądowej od pozwu.

sędzia del. Izabella Świerczek